



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 600/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6Co/31/2022 takto

### **r o z h o d o l :**

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/31/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **4 000 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom krajského súdu v konaní o jeho odvolaní v civilnom spore. Krajskému súdu žiada

prikázať konať bez zbytočných prietáhov s tým, že mu bude priznané finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

## II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z apríla 2010 na okresnom súde proti žalovanému štátu domáhal náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej vznesením obvinenia v roku 1999, spod ktorého bol v trestnom konaní v roku 2007 právoplatne oslobodený. Okresný súd o žalobe rozhodol prvým rozsudkom z marca 2011, ktorý bol rozhodnutím krajského súdu z októbra 2012 zrušený. Okresný súd druhým rozsudkom z júna 2013 sťažovateľovi priznal náhradu škody 1 306,97 eur, náhradu nemajetkovej ujmy 80 000 eur a vo zvyšku jeho žalobu zamietol. Obe strany sa proti tomu odvolali.

3. Odvolanie bolo krajskému súdu predložené v októbri 2013. Krajský súd rozsudok okresného súdu rozhodnutím z novembra 2013 sčasti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy zrušil. Toto prvé rozhodnutie krajského súdu však bolo na dovolanie sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená. Krajský súd rozsudkom z januára 2015 znova rozsudok okresného súdu sčasti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy zrušil. I tento druhý rozsudok krajského súdu bol na dovolanie sťažovateľa druhým uznesením najvyššieho súdu z marca 2016 zrušený a vec mu bola vrátená. Krajský súd následne po pojednávaniach v priebehu rokov 2016 a 2017 rozsudkom z mája 2017 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sčasti o zaplatenie nemajetkovej ujmy zamietol. Proti tomu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo v októbri 2017 predložené najvyššiemu súdu. Najvyšší súd v novembri 2018 vrátil spis okresnému súdu na vyrubenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ zaplatil v januári 2019, keď bol aj spis znova predložený najvyššiemu súdu. Najvyšší súd tretím uznesením z januára 2021 zrušil rozsudok krajského súdu z mája 2017 a vec mu v apríli 2021 vrátil na ďalšie konanie.

4. Po dvoch pojednávaniach v júni 2021 krajský súd rozsudkom z júla 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil sčasti o zaplatenie nemajetkovej ujmy 25 000 eur a vo zvyšnej časti tohto nároku o 55 000 eur žalobu zamietol. Okrem toho potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sčasti o zaplatenie úroku z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy. Proti tomu obe strany podali dovolania, ktoré boli v novembri 2021 predložené najvyššiemu súdu. Najvyšší súd uznesením z januára 2022 zrušil rozsudok krajského súdu sčasti o zamietnutí žaloby o zaplatenie úroku z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy a vo výrokoch o náhradu trov konania. Vo vzťahu k ostatným výrokom rozsudku krajského súdu najvyšší súd dovolanie odmietol. Vec bola v marci 2022 znova predložená krajskému súdu, ktorý nariadil pojednávanie na apríl 2022, ktoré však bolo pre konanie o ústavných sťažnostiach strán proti poslednému rozhodnutiu najvyššieho súdu na návrh oboch strán odročené. Konanie na ústavnom súde skončilo v máji 2023 a krajský súd rozsudkom z novembra 2023 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľovi úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy a tiež mu sčasti priznal náhradu trov konania. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 18. decembra 2023.

## III.

5. Sťažovateľ namieta, že po štyroch zrušujúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu stále na krajskom súde nie je rozhodnuté o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu ešte z roku 2013. Takéto desať rokov trvajúce konanie o jeho odvolaní považuje za extrémne. Zvýrazňuje, že konanie sa týka náhrady ujmy v dôsledku trestného stíhania, čo prináša neistotu spojenú s psychickou záťažou.

6. Krajský súd vo vyjadrení opísal priebeh odvolacieho konania s uvedením zloženia rozhodujúcich senátov. Zdôraznil, že priebeh konania o ústavných sťažnostiach v rokoch 2022 až 2023 sledoval bez akejkoľvek súčinnosti sťažovateľa, pričom o priebehu konania na ústavnom súde ani nemal bezprostrednú vedomosť. Sťažovateľovi vytkol, že mu neoznámil skončenie konania o ústavných sťažnostiach. Vo vzťahu k priebehu odvolacieho konania a k tomu, že trvalo 10 rokov, nezaujal stanovisko. Poukázal na meniace sa obsadenie rozhodujúceho senátu.

#### IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti vecí, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Skutočnosť, že sťažovateľ neoznámil krajskému súdu skončenie konania na ústavnom súde, nemala významný vplyv na celkovú dĺžku konania krajského súdu o odvolaní. Sťažovateľ sa žalobou domáhal odškodnenia za nedôvodne vedené trestné stíhanie, čím mu bola spôsobená škoda a nemajetková ujma. Je zrejmé, že mal záujem na urýchlennom rozhodnutí o jeho nárokoch.

9. Konanie o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobených nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom nemožno hodnotiť ako nadmerne skutkovo zložitú. Obdobné konania tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Právna náročnosť vyplýva z toho, že najvyššia súdna autorita nie je schopná produkovať jasné predstavy o tom, kedy a aká náhrada nemajetkovej ujmy patrí štátom nedôvodne trestne stíhanej osobe (bližšie III. ÚS 224/2023). Táto nejasnosť bola v spore znásobená tým, že kvzneseniu obvinenia sťažovateľovi došlo v roku 1999, keď platil zákon, ktorý neupravoval náhradu nemajetkovej ujmy, no v roku 2007, keď bol sťažovateľ oslobodený spod obžaloby, už nový zákon tento nárok upravil.

10. Konanie na krajskom súde o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sa viedlo od októbra 2013 a právoplatne bolo skončené po uplynutí viac ako 10 rokov, pričom sťažovateľ bol prevažnú časť trvania tohto konania v právnej neistote o tom, či mu náhrada nemajetkovej ujmy vôbec patrí. K nadobudnutiu právnej istoty vôbec neprispeli prvé dve zrušujúce rozhodnutia krajského súdu z novembra 2013 a z januára 2015, ktoré boli obe zrušené najvyšším súdom. Následne krajský súd rozhodnutím z mája 2017 sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal, no toto jeho rozhodnutie bolo ako nesprávne rovnako zrušené. Právna istota sťažovateľa o tom, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, bola nastolená až rozsudkom krajského súdu z júla 2021, keď sťažovateľovi bola právoplatne sčasti priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. Ďalej však pretrvávala jeho právna neistota v tom, či mu z tejto čiastky patrí úrok z omeškania a ako bude rozhodnuté o náhrade trov konania.

11. V priebehu odvolacieho konania krajský súd rozhodol piatimi rozhodnutiami, z ktorých prvé tri boli na dovolania sťažovateľa zrušené v celom rozsahu. Až štvrté rozhodnutie krajského súdu z júla 2021 bolo zrušené „len“ vo výrokoch o úrokoch z omeškania a náhrade trov. Z odôvodnenia týchto rozhodnutí je pritom zrejmé, že jediným dôvodom opakovaného zrušovania bolo opakované

neprávne právne posúdenie veci krajským súdom. Zrejma nesprávna rozhodovacia činnosť bola rozhodujúcim faktorom neprimeranej dĺžky odvolacieho konania. To výrazne predĺžilo nastolenie stavu právnej istoty sťažovateľa. Preto aj napriek tomu, že postup krajského súdu bol v zásade plynulý a nevyskytli sa v ňom obdobia výraznej nečinnosti, v podstatnej miere prispel k tomu, že právna istota sťažovateľa v rozhodujúcej otázke danosti nároku a výšky náhrady nemajetkovej ujmy bola nastolená až po takmer ôsmich rokoch od začatia odvolacieho konania. Preto bolo vyslovené, že postupom krajského súdu boli porušené ústavné práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Vzhľadom na to, že v priebehu konania o ústavnej sťažnosti krajský súd o odvolaní sťažovateľa právoplatne rozhodol, nebol dôvod krajskému súdu prikázať, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

12. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľa bol neefektívny postup krajského súdu. S prihliadnutím na dĺžku odvolacieho konania, správanie sťažovateľa, význam sporu pre sťažovateľa a postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 4 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti návrhu nebolo vyhovené.

13. Čo sa týka personálnych problémov krajského súdu, treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa.

## V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov priznal náhradu trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátkou a ktorých výška 530,86 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty, keďže advokátka sťažovateľa je jej platiteľom.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 25. januára 2024**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**